

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Error Amacani. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

DISPUTATIO XC VII.

An omnibus adultis Deus auxilia
sufficiencia ad salutem
providerit.

Error Armacani. cap. 1.

Sufficiens auxilium propter priora peccata adultis nunquam
denegari senserunt Henricus, & alij. cap. 2.

Auxilium sufficiens nemini in hac vita deesse, verior sen-
tentia est. cap. 3.

Ad observationem precepti occurrentis, & vincendam im-
minentem tentationem nulla sufficiens auxilium deesse.

cap. 4.
Ad penitentiam & ad fidem non omnibus momentis: sed
certis temporibus Deus confert auxilium sufficiens.

cap. 5.
Diluantur argumenta prioris sententia. cap. 6.

CAPVT I.

Error Armacani.

Quamuis auxilium sufficiens duobus modis
dicatur, ut disput. 88. vlt. notauimus, in hac ta-
men praesenti disputatione appellamus auxilium
gratiae sufficiens: sine quo homo non potest salua-
ri, & cum quo potest, etiamsi illud efficax non
sit. De efficaci namque indubitatum est, non om-
nibus concedi: de sufficienti vero, sed inefficace
aliqua potest esse controuersia. Caeteri autem
Scholasticorum opiniones recenseamus, error quidē
Armacani refellendus est. Hic ergo auctor lib. 9.
de qu. Armenorum q. 2. 7. affirmat, aliqua esse peccata
hominum in hac vita, quae secundum legem à Deo
latam remitti non possunt, qualia sunt peccata
Demonum. Hanc sententiam merito censet esse
errorem in fide S. Thom. 3. p. qu. 68. artic. 1. multique
confutat Domin. Sot. 1. de natura & gratia cap. 18. &
locupletissime Andreas de Vega lib. 13. super Concil.
Trident. cap. 1. sequent. Nobis vero sufficiat primo
illud Matth. 11. Venite ad me omnes, qui laboratis,
& onerati estis, & ego reficiam vos. Vbi Christus om-
nes inuitat, & neminem à se reiecit: ergo nulli lege
sua denegat reconciliationem & iustificationem à
peccatis. Secundo illud 1 ad Timoth. 2. Qui scilicet
Deus vult omnes saluos fieri, & ad agnitionē veritatis ve-
nire, quod de omnibus, & singulis intelligendum
esse probauimus disput. 83. cap. 2. si autem aliquo-
rum peccata noller remittere. & lege sua ita sta-
tuit, sequeretur non velle omnibus salutem.
Tertio Catholica veritas sufficiens à nobis de-
monstrabitur, si ostenderimus testimonia, qui-
bus venia aliquibus peccatis denegari videtur, id
nullo modo significare.

Primum est: Ioan. 5. Est peccatum ad mortem non
pro illo dico, ut roget quis, ac Ioannes non prohiberet
orare pro peccato ad mortem, si sciret omne pec-
catum remitti posse. Quid enim aliud obesse po-
test, quo minus pro aliquo oremus, quam quod
peccatum illius secundum legem venia carcat,
quale est peccatum Daemonum? Hunc tamen lo-
cum varie Patres interpretantur. Quamcumque
vero expositionem sequamur, nihil sententiae
Armacani fauet. August. lib. 1. de serm. Domini in monte
in fine, intelligit de peccato inuidiae & contra fra-
trem caritatem, pro quo putat non esse oran-

dum. Quam expositionem amplectitur Beda in
eum locum Ioan. Id tamen postea retractauit Aug. *Secunda
lib. 1. retract. capit. 19. & addit de nemine in hac vita
desperandum esse: quo perspicue refellitur sen-
tentia Armacani. Interpretatur autem Ioan. testi-
monium de peccato finalis impenitentiae pro quo
dici orandum non esse. Quam interpretationem
etiam sequitur Beda, licet priorem ipse magis
probet. Eandem amplectitur Andreas de Vega lib. 13. *3.
super Concil. cap. 11. Verum Ioan. de peccato eorum,
qui degunt in hac vita, loqui videtur.**

Orig. tract. 35. in Matth. illa verba, Et egressus so-
ras: exilimat. peccatū ad mortem vocari à Ioanne
negationem fidei post gratiam acceptam, qua
quidem ratione Nouatiani peccatum ad mortem
appellabant, negare Christum in tormentis. Et
quanquam peccanti hoc modo Sacramentum re-
conciliationis denegabant, hortabantur nihilo-
minus cum ad contritionem; ac proinde non cen-
sebant in hac vita remitti non posse, nec pro illo
orare prohibebant. Caeterum qua ratione dicat
Ioannes, non pro illo dico ut roget quis, non explicat
Origenis. Ambrosius vero lib. 1. de penitentia cap. 8. *Quarta
& 9. appellat peccatum ad mortem grauissimum
in vnoquoque genere, pro quo, inquit, non de-
bet orare quis, id est, quicumque de populo, sed
vir eximiae, & singularis virtutis. Alij de peccato,
cui annexa est excommunicatio, pro quo non li-
cet publice orare: at Ioannes certe de quavis ora-
tione etiam priuata intelligit.*

Mihi summopere probatur expositio, quam
paucis indicant Hieron. in dialogo 2. contra Iovinianum,
& Caietani locum, & ex contextu ipso facile
colligitur. Dixit Ioannes, Et haec est fiducia, quam
habemus ad Deum, quia quodcumque petierimus se-
cundum voluntatem eius, audit nos. Et scimus quia audit nos
quidquid petierimus: scimus, quia habemus petitiones, quas
posulemus ab eo. Qui scit fratrem suum peccare peccatum
non ad mortem, petat, & dabitur ei vita peccanti non ad
mortem. Quibus verbis horatur, ut cum fiducia et-
iam pro fratre nostro à Deo posulemus, certo
sperantes nos veniam illi consequuturos, si pec-
catum fuerit non ad mortem. Addit continuo: Est
peccatum ad mortem, non pro eo dico, ut roget, quis, ac si
dicat, de peccato, quod est ad mortem non tam
certam promitto veniam, si quis pro alio peccante
ad mortem orauerit: atque ideo non dico, ut pro
eo roget quis cum tanta fiducia & certitudine
consequendi veniam, absolute tamen non prohi-
bet orare. Peccatum autem ad mortem intelligit
Caietanus omne peccatum peculiare in Spiritum
sanctum. Quo etiam spectat peccatum ex certa
scientia. Ego vero peccatum ad mortem vocari
puto, graue peccatum in quouis genere, praeser-
tim cum obliuato animo in malum committit-
tur, à quo non separatur resurrectio.

Secundus locus in Scriptura est Marc. 12. Qui
dixerit verbum contra Scripturam sanctam, non remitte-
tur ei, neque in futuro. Caeterum Armacanus ex hoc
loco nihil probat, ut ex interpretationibus illius
patebit. Augustinus in commentariis inchoatis in epistol.
ad Roman. circa finem; & in epistola 50. etiam prope fi-
nem, & lib. 2. contra Cresconium cap. 8. docet, pecca-
tum hoc esse finalis impenitentiae. Verumta-
men Christus Dominus loqui videtur de pec-
cato aliquo peccato in hac vita: opponit
enim blasphemiam in Filium hominis, quam
dixit remitti in hoc saeculo, blasphemiam in
Spiritum

*Secunda
lib. 1. retract. capit. 19.*

3.

Vega.

*Tertia Ori-
gen.*

*Quarta
Ambros.*

*Quarta
aliorum.*

*Sexta Hieron.
& Caietani.
lib. 1. retract. capit. 19.*

*Peccatum ad
mortem quod
sit.*

*Secundum
testimonium
Matth. 12.
Armacani.*

igitur eos optima ratione, & ostendit propin-
quiores esse salutem, quam maledictio, & reprobationi;
quia licet in peccatum prolapsi essent, operibus
tamen misericordiae, quae ministris Euangelij prae-
stiterunt, & adhuc praestabant. De misericor-
diam essent impetraturi. Neque enim iniustus,
& infidelis est Deus, qui promissionis suae, quam
misericordibus fecit, obliuiscatur.

Obiter tamen obseruandum est, hoc loco non
tam respicere Apostolum ad promissionem Dei,
quam de retributione vitae aeternae bonis iusto-
rum operibus spondit, quam ad illam, qua mi-
sericordiam, & remissionem peccatorum miseri-
cordibus promittit. Cum vero Concil. Trid. sess. 6.
cap. 16. dicit proponenda esse iustis hominibus
Apostoli verba 1. ad Cor. 15. Abundanter in omni
opere bono, & ad Hebr. 6. Non enim iniustus est Do-
minus: recte admonet haec, & similia proponen-
da esse iustis hominibus, quia non minus, imo
magis promissa est bonis iustorum operibus aet-
erna vita, quam impiorum bonis operibus pec-
catorum remissio. Cum ergo non sit iniustus
Deus, ut obliuiscatur eius, quod impijs, & scele-
ratis pollicitus est, multo minus erit iniustus, ut
non compleat id, quod iustorum operibus pro-
misit.

Porro Patres superius allegati, de baptismo et-
iam interpretatur illud ad Hebr. 10. Voluntarie e-
nim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis
iam non relinquunt pro peccatis hostias: terribilis autem
quedam expectatio iudicij & ignis emulatio, quae con-
sumptura est aduersarios: ac si diceret Paulus, non
relinquunt secundum baptismum; quorum inter-
pretatio mihi etiam non probatur. Paulus ete-
nim in illo cap. paucis antea verbis, dum excel-
lentiam sacerdotis Christi praedicaret ipsum sa-
cerdotibus veteris testamenti anteposuit, quod
illi easdem hostias quotidie repeterent, ipse au-
tem Christus una sola oblatione consummaverit,
& expurgauerit omnia. Deinde aliquibus inter-
iectis infert, voluntarie peccantibus non superes-
se nouam hostiam, & oblationem (id enim signi-
ficat verbum, Non relinquunt) sed antiqua, quam
semel Christus noster sacerdos obtulit, omnes
esse expiandos.

CAP. II.

Sufficiens auxilium propter priora peccata adultis
nonnunquam denegari, senserunt Henri-
cus, & alij.

Nillus est inter Scholasticos, praeter Arma-
canum, qui dicat peccatum ex genere suo
lege ordinaria Dei non posse remitti: sunt tamen
non pauci, nec infirmi nominis Theologi, qui cen-
sent, interdum propter priora peccata ita destitui
homines per aliquam certam vitae periodum, ut
nec sufficiens, & necessarium eis concedatur au-
xilium, quo obseruare valeant mandata credendi,
penitentiae, & alia huiusmodi, atque peccata de-
uitare. Sententia est Henrici quod lib. 8. q. 5. tamen si
non nihil de ea dubitet. Sed clarius id docet Abu-
lensis in 4. cap. Matth. 6. 12. Gregor. in 1. dist. 46. quae-
st. 1. circa solutionem. 3. dum ingurgat secundam
solutionem, Caietan. in cap. 19. Ioan. in illa verba. Non
poterant credere. Rosensis art. 2. 6. contra Luther. Ruar-
dus Tap. in art. 7. pag. 254. qui licet asserat opposi-
tam sententiam esse magis piam, hanc tamen
putat esse doct. Patrum multo magis conformem
Vázquez in 1. part. Tom. 1.

Probant primo ex Scriptura Eccles. 7. Conside-
ra opera Dei, quod nemo possit corrigere, quem ille despe-
xit. Secundo Machab. 9. de Antiocho dicitur: O-
rabat seclitus Dominum, a quo non esset misericordiam
consequutus. De Pharaone quoque passim Scri-
ptura Exodi refert, induratum fuisse cor eius, ne
signis, & portentis moueretur Ioan. 12. Propterea
non poterant credere, scilicet Iudaei, quia iterum dixit
Isaias: Excacauit oculos eorum, & indurauit cor eorum.
& e. quibus locis, & multis alijs, quos pro hac
sententia refert Driedo, Scriptura significat, im-
possibile esse aliquibus, aut ad Deum conuerti,
aut credere, aut denique bonis operibus consen-
tire.

Secundo probatur ex Patribus. Isidor. lib. de sum-
mo bono cap. 15. Nonnulli, inquit, ita a Deo despicun-
tur, vel deplorare sua mala non possunt. August. vero
eiusque discipuli omnium clarissime id tradide-
runt. Mitto autem multa August. testimonia,
quibus docet, eos, qui reprobi sunt, & indurati,
aut quorum Deus non miseretur, quia non vo-
cat eos vocatione congrua, non posse Deo re-
spondere: quale est illud lib. 1. ad Simplician.
quaest. 2. Ad alios vocatio quidem peruenit, sed quia
talibus fuit qua moueri non possent, vocati quidem dici po-
tuerunt, sed non electi. Simile quid habetur de pra-
dest. Sacerd. cap. 6. & 8. de bono perseverant. cap. 8. &
14. de praedest. & gratia cap. 15. de natura, & gratia ca.
18. in Enchirid. cap. 103. His enim facile quis re-
spondere posset, Augustin. ibi tantum asseruisse
impossibilitatem sequentem, quae nascitur ex
praesentia vocationis, & nullo modo tollit li-
bertatem, atque facultatem faciendi oppositum:
supposita tamen praesentia, cum qua confer-
tur, quia etiam supponitur effectus non futurus,
impossibile est, cum ea recte operari. De qua im-
possibilitate sequenti, & de necessitate opposita,
satis superque a nobis dictum est, disputatione
68. cap. 4.

Referam igitur huius Patris manifesta testi-
monia ad duas classes reducta, quibus hanc sen-
tentiam expressisse videtur. Prima est eorum in
quibus dicit, neminem a Deo deseri, nisi ipse
Deus ab homine prius deseratur: libr. ergo ad
articulos sibi falso impositos artic. 7. sic ait: Qui
scilicet Deus, nisi prius deseratur, neminem deserit,
& multos desertores ad se conuertit. Quam senten-
tiam ex ipso desumpsit Prosp. ad obiectiones Vincen-
tianas, responsione 7. si liber ille ad articulos sibi
falso impositos est August. multi enim putant,
esse Prosperi. Ad obiectiones Vincentianas, desum-
psit etiam & Fulgent. libr. 1. ad Monim. cap. 13. vbi
ait: Iuste deseritur a Deo qui deserit Deum. Et quod
caput est: Concilium Trident. sess. 6. cap. 11. de iusti-
ficatis eodem modo inquit: Deus namque sua gra-
tia iustificatos non deserit, nisi ab eis deseratur. Quae
sane verba Patrum, & Concilij de gratia habitua-
li nequeunt intelligi, ut sit sensus, neminem
spoliari gratia habituali, nisi ipse prius peccato
suo a Deo auertatur: tum quia Patres ibi contra
Pelagium necessitatem gratiae adstruere molie-
bantur: cum hoc autem heretico quoties de gra-
tiae necessitate disputabatur, nunquam de gratia
habituali, aut de gratia remissionis peccatorum,
sed de auxilio quotidiano ad recte viuendam, &
tentationes superandas, Patribus fuit controuer-
sia: tum etiam quia Concilium eo loco definit
iustificatos obligari ad obseruationem manda-

H h torum

Probatur haec
opinio 1. ex
Scriptura.
Eccles. 7.
2. Mach. 9.
Ioan. 12.
Isai. 6.

Dried.

2. ex Patribus.
Isidor.
Augustin.

12.

1. Classis re-
simoniorum
Aug. pro hac
sententia.
Prosper.

Fulgent.

Concil. Trid.
locus argu-
sur.
13.